

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол засідання вченої ради
ПНПУ імені В. Г. Короленка
№ 9 від 26 березня 2026 р.

Голова засідання вченої ради
університету

Олексій ГУРА

Президія вченої ради з 26 березня 2026 р.

Протокол № 9-УР від 26 березня 2026 р.

Олексій ГУРА

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти

**НАВЧАННЯ ШКІЛЬНОМУ ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ» В УМОВАХ
ВИКЛИКІВ: ІНСТРУМЕНТИ ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ І
ПІДТРИМКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

Полтава – 2026

Розробник:

Цина Андрій Юрійович, завідувач кафедри теорії і методики технологічної освіти, доктор педагогічних наук, професор.

Напрямок підвищення кваліфікації: подолання освітніх втрат здобувачів освіти у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання)

Розроблено на основі типової програми:

Типова програма підвищення кваліфікації керівників, педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) за темою «Навчання в умовах викликів: інструменти подолання освітніх втрат і підтримки учасників освітнього процесу». Наказ МОН України від 28.10.2025 № 1415.

Термін дії програми: з 26.03.2026 до 26.03.2031 року.

Рецензенти:

Оршанський Леонід Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри технологічної та професійної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Рутковська Олена Миколаївна, учитель трудового навчання та технологій Ліцею № 32 «Європейський» Полтавської міської ради.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розроблення програми підвищення кваліфікації вчителів предмету «Технології» зумовлене необхідністю забезпечення якісного освітнього процесу в умовах сучасних викликів: воєнного стану, дистанційного та змішаного навчання, наявності освітніх втрат та психологічних труднощів учнів.

Особливого значення набуває оновлення методики навчання предмету «Технології» у другому циклі базової середньої освіти (5–9 класи), що передбачає формування практичних компетентностей, розвиток проектно-технологічного мислення, креативності та життєвих навичок учнів.

В умовах викликів зростає роль учителя як фасилітатора навчання, наставника та психологічної підтримки учнів. Необхідним є впровадження ефективних інструментів подолання освітніх втрат, диференціації навчання, використання цифрових технологій та адаптації змісту навчання.

Програма спрямована на розвиток професійних компетентностей учителів технологій відповідно до вимог сучасної освіти та концепції Нової української школи.

Цільова група: вчителі предмету «Технології» закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС)

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна, змішана)

Особливості реалізації програми: Реалізація програми передбачає поєднання теоретичної та практичної складових у підвищенні кваліфікації вчителів технологій, які впроваджують базову середню освіту. Зміст програми орієнтований на розв'язання актуальних завдань забезпечення якісного освітнього процесу в умовах сучасних викликів згідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти. Особлива увага приділяється практико-орієнтованим видам діяльності, аналізу освітніх ситуацій, моделюванню навчально-методичних рішень і розробленню освітньої документації. Реалізація програми здійснюється з урахуванням умов воєнного стану, потреб забезпечення безпеки та психологічної підтримки учасників освітнього процесу

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей учителів технологій щодо організації ефективного навчання в умовах освітніх викликів, подолання освітніх втрат та забезпечення підтримки учасників освітнього процесу.

Завдання підвищення кваліфікації: забезпечити усвідомлення та розвинути здатність вчителів технологій ідентифікувати зміст і відмінності між освітніми втратами й освітніми розривами; удосконалити вміння використовувати діагностичні інструменти для виявлення освітніх втрат у здобувачів освіти; сформувати здатність проектувати індивідуальну освітню траєкторію учнів відповідно до їхніх потреб, інтересів для подолання освітніх втрат на основі результатів діагностування; удосконалити навички з

розроблення та реалізації програм щодо подолання освітніх втрат у здобувачів освіти; ознайомити з впливом різних типів травматичного досвіду на учасників освітнього процесу та розкрити зв'язок між складною поведінкою учнів і їхніми травматичними переживаннями, що впливають на процес навчання; підвищити здатність до реалізації принципів травма-інформованого підходу в освітньому процесі другого циклу базової середньої освіти; удосконалити навички надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу і здійснення психоемоційної саморегуляції.

Компетентності, що вдосконалюватимуться:

A2. Предметно-методична компетентність.

B1. Психологічна компетентність.

G3. Оцінювально-аналітична компетентність.

Очікувані результати навчання

За результатами навчання вчителі технологій оволодіють знаннями та набудуть (вдосконалять) уміння, навички щодо: ідентифікації та аргументації відмінностей між освітніми втратами та освітніми розривами; планування освітньої діяльності з урахуванням виявлених освітніх втрат учнів та обрання ефективних стратегій їх подолання; застосування інструментів для діагностування освітніх втрат і оцінювання рівня сформованості компетентностей в учнів; здійснення аналізу отриманих результатів діагностування щодо наявних освітніх втрат задля побудови індивідуальної освітньої траєкторії учнів; створення програм та/або окремих елементів занять, спрямованих на надолуження знань і подолання освітніх втрат у здобувачів освіти; реалізації змісту програм із подолання освітніх втрат у здобувачів освіти; володіння стратегіями створення фізичної та емоційної безпеки учнів у класі: інтерпретації поведінкових особливостей через призму травматичного досвіду учня та їх врахування під час організації освітнього процесу; формування та розвиток у слухачів здатності до організації освітнього процесу в другому циклі базової середньої освіти з урахуванням принципів травма-інформованого підходу; надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації: систему та критерії оцінювання результатів навчання визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: за результатами виконання Програми суб'єкт підвищення кваліфікації визначає вид документа (свідоцтво, сертифікат тощо), що буде виданий слухачам.

Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів мають відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами) «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програма підвищення кваліфікації має практико-орієнтовану спрямованість і передбачає оновлення професійних компетентностей педагогів відповідно до сучасних освітніх викликів. Основна увага зосереджується на формуванні здатності вчителя технологій ефективно організовувати навчальний процес в умовах змішаного та дистанційного навчання, адаптувати зміст освітньої діяльності, забезпечувати психолого-педагогічну підтримку учнів та впроваджувати інноваційні методи навчання.

Особливістю програми є її інтегративний характер, що поєднує методичну, технологічну та психолого-педагогічну складові. Вона орієнтована на розвиток у вчителів навичок використання сучасних освітніх технологій (проектного, компетентнісного, діяльнісного навчання), цифрових інструментів, а також формування вмінь адаптувати освітній процес до потреб учнів, які зазнали освітніх втрат. Важливим компонентом є акцент на розвитку рефлексивної культури педагога, здатності до самонавчання та професійного вдосконалення.

Самостійна робота слухачів є невід'ємною складовою програми та спрямована на поглиблення теоретичних знань і формування практичних умінь. Вона передбачає опрацювання навчально-методичних матеріалів, виконання індивідуальних завдань, аналіз педагогічних ситуацій, розробку фрагментів уроків або навчальних проєктів з урахуванням інструментів подолання освітніх втрат. Значна увага приділяється роботі зі створення власних дидактичних матеріалів, а також самооцінюванню результатів власної професійної діяльності.

Підсумкові заходи програми мають практичний характер і спрямовані на демонстрацію сформованих компетентностей. Вони можуть включати захист індивідуального або групового проєкту, презентацію розроблених навчально-методичних матеріалів, участь у професійних дискусіях чи тренінгах. Оцінювання результатів здійснюється з урахуванням інноваційності запропонованих рішень, їх практичної значущості, а також рівня рефлексії та готовності до впровадження отриманих знань у педагогічну практику. За результатами успішного проходження підсумкових заходів слухачам видається документ про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Зміст програми складається з 2 модулів та 9 взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 9 год – лекційні заняття, 15 год. – практична робота, 5 год – самостійна робота, 1 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва теми	Лекції	Практичні	Самостійна	Контроль	Усього
МОДУЛЬ 1. СИСТЕМНА РОБОТА ЩОДО ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ У НАВЧАННІ ТЕХНОЛОГІЙ					
Тема 1.1. Освітні втрати: сутність, причини, наслідки	1		-	-	1
Тема 1.2. Проектування програм із подолання освітніх втрат у технологічній освітній галузі	1	2	1	-	4
Тема 1.3. Інструменти діагностування та подолання освітніх втрат	1	2	-		3
Тема 1.4. Трансформація освітніх втрат у можливості зростання	1	2	1		4
Тема 1.5. Професійна підтримка вчителів з питань подолання освітніх втрат у здобувачів освіти	1	1			2
Разом модуль 1	5	7	2	-	14
МОДУЛЬ 2. БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ: ІНТЕГРАЦІЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИК І ПІДХОДІВ, ЧУТЛИВИХ ДО ТРАВМИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ					
Тема 2.1. Вплив травми на навчання та поведінку учнів	1	2	1	-	4
Тема 2.2. Стратегії підтримки учнів, які пережили травматичні події	1	2	1	-	4
Тема 2.3. Створення безпечного освітнього середовища: ключові маркери та практичні підходи	1	2	1	-	4
Тема 2.4. Внутрішній ресурс педагога, або як не згоріти, підтримуючи інших	1	2	-	-	3
Разом модуль 2	4	8	3	-	15
Підсумкові заходи	-	-	-	1	1
Усього	9	15	5	1	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. СИСТЕМНА РОБОТА ЩОДО ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ У НАВЧАННІ ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 1.1. Освітні втрати: сутність, причини, наслідки

Поняття «освітні втрати» та «освітні розриви»: спільне та відмінне. Причини освітніх втрат у технологічній освітній галузі. Освітні втрати в контексті збройної агресії рф, пандемії, вимушеного переміщення. Фактори появи освітніх втрат, які не пов'язані з воєнним станом. Наслідки освітніх втрат (економічні, психологічні, соціальні, академічні). Шляхи подолання освітніх втрат як передумови рівного доступу до технологічної освіти.

Тема 1.2. Проектування програм із подолання освітніх втрат у технологічній освітній галузі

Діагностичний складник: інструменти для виявлення освітніх втрат у навчанні учнів технологій (тести, опитування, спостереження); аналіз прогалин у знаннях, уміннях та навичках. Побудова індивідуальних освітніх траєкторій на основі результатів діагностики.

Форми організації навчання, адаптовані під потреби здобувачів освіти та умови навчання (інтенсивні курси, модулі, літні школи; змішане навчання; тьюторингові сесії, групова та індивідуальна підтримка; використання резервного часу в розкладі тощо).

Адаптація та модифікація навчального контенту: концентрація на ключових темах і базових знаннях предмету «Технології»; скорочення та/або інтеграція навчального матеріалу; використання міжпредметних зв'язків; варіативність у формах подачі матеріалу тощо. Способи, механізми імплементації програм із подолання освітніх втрат.

Моніторинг та оцінювання ефективності програм (відстеження динаміки прогресу учнів; збір зворотного зв'язку від учнів, батьків, педагогів; коригування програм залежно від отриманих результатів тощо).

Тема 1.3. Інструменти діагностування та подолання освітніх втрат

Вимоги державного стандарту та освітніх програм технологічної освітньої галузі як критерії виявлення освітніх втрат здобувачів освіти. Інструменти для вимірювання та подолання освітніх втрат у технологічній освітній галузі. Вимірювання освітніх втрат учнів у програмах з надолуження в технологічній освітній галузі. Цифрові інструменти для діагностування освітніх втрат та відстеження прогресу кожного учня у навчанні технологій. Програми та цифрові ресурси для подолання освітніх втрат, які генерують завдання, вправи та тести з урахуванням потреб конкретного учня з технологій. Доступність та інклюзивність цифрових рішень. Створення власних цифрових ресурсів для подолання освітніх втрат у технологічній освітній галузі.

Тема 1.4. Трансформація освітніх втрат у можливості зростання

Педагогічні стратегії трансформації освітніх втрат на можливості особистісного зростання. Інструменти персоналізації навчання: карта предмета «Технології», індивідуальна карта розвитку. Зміст, форми та методи мотивації учнів після тривалих перерв у навчанні технологій. Підтримка психологічного здоров'я учасників освітнього процесу під час подолання освітніх втрат. Психолого-педагогічні передумови подолання освітніх втрат: установлення позитивної взаємодії педагога з учнем; урахування емоційного стану учнів після кризових подій (війна, пандемія); підвищення мотивації учнів до навчання; якісний зворотний зв'язок та

практики рефлексії; співпраця з психологом, соціальним педагогом, батьками тощо.

Тема 1.5. Професійна підтримка вчителів з питань подолання освітніх втрат у здобувачів освіти

Вибудова стратегії роботи з подолання освітніх втрат на рівні школи та громади. Форми підвищення кваліфікації учителів технологій з питань надолуження освітніх втрат у здобувачів освіти. Національні й міжнародні практики подолання освітніх втрат для професійного зростання. Обмін досвідом, методичні кейси. Професійні орієнтири для педагога щодо реалізації програм з подолання освітніх втрат (знання теоретичних і практичних засад організації освітнього процесу; методична підготовка щодо реалізації програм з подолання освітніх втрат; володіння основами психологічних знань і травма-інформованого підходу; володіння цифровими технологіями). Наставництво, супервізія, професійні спільноти як ефективні інструменти для професійної підтримки педагогів і підвищення якості освіти. Місце наставництва, супервізії та професійних спільнот для педагогів у контексті подолання освітніх втрат.

МОДУЛЬ 2. БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ: ІНТЕГРАЦІЯ ПСИХОСОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИК І ПІДХОДІВ, ЧУТЛИВИХ ДО ТРАВМИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 2.1. Вплив травми на навчання та поведінку учнів

Визначення травми. Основні типи травм, з якими можуть стикатися учні. Травма в умовах війни, переміщення, втрати: особливості реагування. Типові реакції на травму (поведінкові, емоційні, фізіологічні, когнітивні тощо). Ознаки та симптоми стресу в дітей. Роль захисних механізмів у протидії травмуючим подіям. Вплив травми на освітній процес (зниження успішності, труднощі з організацією діяльності, нестійка мотивація, порушення соціальної взаємодії та інше). Методи виявлення психоемоційного стану учнів. Психофізіологічні розпади та кризові стани підлітків: ознаки депресії, тривожних розладів, емоційної нестабільності, самодеструктивної поведінки тощо. Зв'язок між травмою та дистресою поведінкою здобувачів освіти. Прояви дистресу в класі.

Тема 2.2. Стратегії підтримки учнів, які пережили травматичні події

Сутність травма-інформованого підходу та його принципи. Інтеграція стратегій травма-інформованого підходу в освітній процес НУШ: співпраця та позитивна взаємодія; побудова довірливих відносин; створення безпечного фізичного та емоційного простору тощо. Перша психологічна допомога та протоколи її надання. Регуляція психоемоційного стану. Профілактика стресу та емоційного вигорання в учнів у період підготовки до ДПА / НМТ (ЗНО): техніки саморегуляції, організація освітнього простору, підтримка мотивації

тощо. Форми надання психосоціальної підтримки здобувачам освіти, зокрема дітям, що пережили травматичні події. Алгоритм перенаправлення до психологічної служби. Протоколи дій педагога в кризових ситуаціях у школі.

Тема 2.3. Створення безпечного освітнього середовища; ключові маркери та практичні підходи

Ключові маркери створення безпечного освітнього середовища, спрямованого на збереження психічного здоров'я та емоційного благополуччя учнів. Визначення характеристик безпечного освітнього простору. Чекліст оцінювання класу за критеріями безпечного освітнього простору. Дизайн класу та його просторове рішення для підвищення комфорту та безпеки здобувачів освіти. Роль учителя у створенні психофізичної та емоційної безпеки. Основи ефективної комунікації з учнями та батьками задля створення безпечного освітнього середовища: активне слухання, ненасильницьке спілкування, ресурсна підтримка, створення відкритого діалогу тощо.

Тема 2.4. Внутрішній ресурс педагога, або ж не згоріти, підтримуючи інших

Особистісні, емоційні та професійні резерви, що допомагають учителю ефективно працювати, зберігати стійкість і підтримувати інших. Профілактика вигорання та розвиток резильєнтності. Моделі психологічного благополуччя. Фактори стресостійкості. Вторинна травматизація: ознаки, профілактика, самодопомога. Емоційна грамотність педагога як основа психосоціальної підтримки здобувачів освіти: розуміння власних емоцій, навички емоційної саморегуляції, здатність до співпереживання тощо. Практичні стратегії збереження внутрішнього ресурсу педагогів.

4. ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНОЇ І САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

4.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Завдання до теми 1.2. Проектування програм із подолання освітніх втрат у технологічній освітній галузі

1. Розробити інструментарій (анкета, тест, чек-лист) для виявлення прогалин у знаннях і практичних навичках учнів з технологій (наприклад, обробка матеріалів, проектування виробів, безпека праці).

2. Проаналізувати чинну модельну навчальну програму з технологій (5–9 класи) та визначити теми, де найбільш імовірні освітні втрати (наприклад, через дистанційне навчання чи війну).

3. Створити міні-програму (модуль на 3–5 занять), спрямовану на подолання виявлених освітніх втрат. Розкрити: мету і результати навчання; зміст занять; практичні роботи/проекти; методи навчання (STEM, проєктний підхід тощо).

4. Створити практичне завдання або міні-проект (наприклад, виготовлення виробу, цифрове моделювання), який одночасно: відновлює втрачені навички; розвиває ключові компетентності (креативність, критичне мислення).

5. Розробити систему оцінювання ефективності впровадженої програми: вхідне/вихідне оцінювання; самооцінювання учнів; рефлексія вчителя.

Завдання до теми 1.3. Інструменти діагностування та подолання освітніх втрат

1. Створити комплект інструментів для первинної діагностики освітніх втрат учнів з технологій: тестові завдання (теоретичні знання); практичні міні-завдання (наприклад, читання креслення, вибір матеріалів); чек-лист сформованості навичок.

2. На основі запропонованого або власного кейсу (умовний клас) провести аналіз результатів діагностики: визначити типові помилки; виокремити групи учнів за рівнем підготовки

3. Підібрати та апробувати 2–3 цифрові інструменти для оцінювання знань і навичок (наприклад, онлайн-тести, інтерактивні вправи): описати їх можливості визначити доцільність використання на уроках технологій.

4. На основі результатів діагностики розробити план подолання освітніх втрат: індивідуальні або групові завдання; практичні вправи для відновлення навичок; диференціація навчання.

5. Створити систему відстеження динаміки навчальних досягнень учнів: критерії оцінювання; інструменти формувального оцінювання; форми зворотного зв'язку (рефлексія, самооцінювання).

Завдання до теми 1.4. Трансформація освітніх втрат у можливості зростання

1. Проаналізувати типові освітні втрати учнів (знання, практичні навички, мотивація) та визначити, які можливості вони відкривають для оновлення змісту навчання (наприклад, акцент на практичність, міжпредметність, життєві навички).

2. Розробити практичне завдання (міні-проект), яке: відновлює базові технологічні навички; одночасно формує нові компетентності (креативність, підприємливість, екологічне мислення).

3. Скласти план адаптивного уроку з урахуванням різного рівня освітніх втрат учнів: диференційовані завдання; варіативні рівні складності; інтеграція практичної діяльності.

4. Створити навчальний проєкт, який перетворює прогалини в знаннях на можливість для дослідження та практики (наприклад, розробка корисного виробу або рішення для побутових потреб).

5. Оцінити власний досвід роботи з освітніми втратами: визначити сильні сторони та труднощі; сформулювати індивідуальні цілі професійного

розвитку; обрати інструменти для вдосконалення (курси, самоосвіта, обмін досвідом)

Завдання до теми 1.5. Професійна підтримка вчителів з питань подолання освітніх втрат у здобувачів освіти

1. Провести самооцінювання або опитування колег щодо труднощів у подоланні освітніх втрат (методика, оцінювання, мотивація учнів, організація практичної діяльності).

2. Сконструювати модель співпраці між вчителями технологій: педагогічні спільноти; наставництво (менторинг); обмін досвідом (майстер-класи, відкриті уроки).

3. Розробити набір практичних матеріалів для подолання освітніх втрат: приклади завдань; дидактичні матеріали; інструкції до практичних робіт; рекомендації щодо диференціації.

Завдання до теми 2.1. Вплив травми на навчання та поведінку учнів.

1. Ознайомитися з типовими проявами психологічної травми в учнів (зниження концентрації, тривожність, агресія, замкнутість) та проаналізувати кейси зі шкільної практики (реальні або змодельовані).

2. Розробити фрагмент уроку технологій, який враховує емоційний стан учнів: безпечне освітнє середовище; чітка структура заняття; передбачуваність інструкцій; підтримувальна комунікація.

3. Створити 2–3 практичні завдання (наприклад, виготовлення виробів, творчі проєкти), що сприяють: зниженню стресу; розвитку дрібної моторики; відновленню відчуття контролю та успіху.

4. Розіграти або описати сценарії взаємодії з учнями, які демонструють: емоційні зриви; втрату мотивації; уникання діяльності. Визначити коректні стратегії реагування вчителя.

5. Скласти план дій для підтримки власного емоційного ресурсу: техніки саморегуляції; профілактика професійного вигорання; алгоритм звернення по допомогу (психолог, колеги).

Завдання до теми 2.2. Стратегії підтримки учнів, які пережили травматичні події

1. Проаналізувати типові освітні та емоційні потреби учнів, які пережили травматичні події (безпека, підтримка, передбачуваність, довіра). На основі кейсів визначити, які саме потреби є пріоритетними.

2. Скласти план організації уроку технологій, який забезпечує: емоційну безпеку; чіткі правила та ритуали; дружню атмосферу; врахування індивідуальних особливостей учнів.

3. Розробити варіанти адаптації практичних завдань: спрощення інструкцій; поділ роботи на етапи; варіативність рівнів складності; можливість вибору.

4. Скласти та відпрацювати (у формі рольових ігор або опису) фрази й моделі спілкування з учнями: підтримувальні висловлювання;

ненасильницька комунікація; реагування на складні емоції (страх, гнів, апатія).

5. Розробити алгоритм взаємодії з батьками, психологом, соціальним педагогом: обмін інформацією; узгодження підходів підтримки; дотримання етичних норм.

Завдання до теми 2.3. Створення безпечного освітнього середовища: ключові маркери та практичні підходи

1. Проаналізувати складові безпечного середовища (фізична, психологічна, соціальна безпека) та визначити ключові маркери для уроків технологій (дотримання техніки безпеки, доброзичлива атмосфера, відсутність дискримінації).

2. Провести самооцінювання (або взаємооцінювання) навчального простору: організація робочих місць; наявність інструкцій з безпеки; психологічний клімат у класі.

3. Скласти зрозумілі та доступні для учнів правила роботи в майстерні/кабінеті технологій: техніка безпеки; алгоритми дій у разі небезпеки правила взаємодії між учнями.

4. Розробити план уроку з урахуванням принципів безпечного середовища: чітка структура; інструктаж із безпеки; підтримувальна комунікація; врахування емоційного стану учнів.

5. Створити алгоритми дій учителя у випадках: порушення техніки безпеки; конфліктів між учнями; проявів булінгу чи емоційних криз.

Завдання до теми 2.4. Внутрішній ресурс педагога, або як не згоріти, підтримуючи інших

1. Провести самооцінювання власного емоційного стану: визначити рівень втоми, стресу, мотивації; виявити ознаки професійного вигорання; оцінити баланс «ресурси – навантаження».

2. Скласти перелік власних ресурсів (фізичних, емоційних, соціальних, професійних) та визначити способи їх відновлення: короткі практики відновлення (дихальні вправи, паузи); довгострокові джерела ресурсу (хобі, підтримка колег).

3. Опрацювати та підібрати 2–3 техніки саморегуляції, які можна застосовувати під час уроку або після нього: техніки швидкого заспокоєння; методи переключення уваги; вправи для зниження напруги.

4. Розглянути типові стресові ситуації (конфлікт із учнем, низька мотивація класу, перевантаження) та визначити: екологічні способи реагування; межі професійної відповідальності; способи збереження власного ресурсу.

5. Скласти індивідуальний план підтримки балансу: розподіл робочого часу; регулярні відновлювальні активності; профілактика вигорання.

4.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Які основні причини виникнення освітніх втрат у технологічній освітній галузі в сучасних умовах?
2. Які методи та інструменти найбільш ефективні для діагностики навчальних втрат учнів?
3. Як інтерпретувати результати діагностики та визначити пріоритетні напрями корекційної роботи?
4. Як проєктувати навчальні модулі, спрямовані на подолання освітніх втрат у технологіях?
5. Які підходи дозволяють поєднати «надолуження» знань із розвитком ключових компетентностей учнів?
6. Як адаптувати навчальні завдання для учнів із різним рівнем підготовки та освітніх втрат?
7. Яким чином освітні втрати можуть стати поштовхом до оновлення змісту та методів навчання?
8. Як проєктно-орієнтоване навчання сприяє подоланню прогалин і розвитку практичних навичок?
9. Як травматичний досвід впливає на навчальну діяльність і поведінку учнів?
10. Які принципи травмоінформованого підходу варто застосовувати на уроках технологій?
11. Які стратегії комунікації допомагають підтримати учнів у складному емоційному стані?
12. Які ключові маркери свідчать про безпечне освітнє середовище в кабінеті технологій?
13. Як організувати освітній простір і взаємодію в класі для забезпечення фізичної та психологічної безпеки?
14. Які форми професійної підтримки є найбільш ефективними для вчителів у подоланні освітніх втрат учнів?
15. Як педагог може підтримувати власний емоційний ресурс і запобігати професійному вигоранню?

5. СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИВЧЕННЯ ВСІХ ТЕМ ДЛЯ ВИМІРЮВАННЯ РЕАЛЬНОГО ПРОГРЕСУ ПІД ЧАС ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

5.1. Загальна система оцінювання (100-бальна шкала)

Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою:

Компонент оцінювання	Зміст	Макс. бали
Виконання практичних завдань	Якість, повнота, прикладна спрямованість	60
Демонстрація професійних компетентностей	Уміння застосовувати підходи (діагностика, адаптація, підтримка)	20
Рефлексія та професійне зростання	Самоаналіз, усвідомлення змін, план розвитку	10
Активність та взаємодія	Участь у обговореннях, робота в групах	10
Разом		100

5.2. Критерії оцінювання практичних завдань (60 балів)

Оцінюється сукупність усіх виконаних завдань:

1. Змістова повнота (0–15 балів):

13–15 – завдання виконано повністю, логічно, системно;

9–12 – незначні пропуски або неточності;

5–8 – часткове виконання;

0–4 –фрагментарно або поверхово.

2. Практична спрямованість (0–15 балів):

13–15 – матеріали готові до використання на уроці;

9–12 – можна застосувати з доопрацюванням;

5–8 – переважно теоретично;

0–4 – відсутня практична цінність.

3. Інноваційність та адаптивність (0–10 балів):

9–10 – використано сучасні підходи (проектне навчання, диференціація, травмоінформованість);

6–8 – часткове використання;

3–5 – мінімальні елементи;

0–2 – відсутні.

4. Врахування освітніх втрат і потреб учнів (0–10 балів):

9–10 – чітко враховано рівні втрат, індивідуальні потреби;

6–8 – частково враховано;

3–5 – поверхово;

0–2 – не враховано.

5. Оформлення та структурованість (0–10 балів):

- 9–10 — чітко, логічно, професійно оформлено
- 6–8 — незначні недоліки
- 3–5 — слабка структура
- 0–2 — хаотично

5.3. Оцінювання професійних компетентностей (20 балів)

Критерій	Опис	Макс. бали
Діагностична компетентність	Якість, повнота, прикладна спрямованість	5
Методична компетентність	Уміння застосовувати підходи (діагностика, адаптація, підтримка)	5
Адаптивність	Самоаналіз, усвідомлення змін, план розвитку	5
Психолого-педагогічна чутливість	Участь у обговореннях, робота в групах	5
Разом		20

5.4. Оцінювання рефлексії (10 балів):

- 9–10 – глибока рефлексія, чіткі висновки, реалістичний план розвитку
- 6–8 – достатній рівень самоаналізу
- 3–5 – поверхова рефлексія
- 0–2 – відсутня або формальна

5.5. Оцінювання активності (10 балів):

- 9–10 — активна участь, ініціативність, співпраця
- 6–8 — регулярна участь
- 3–5 — епізодична активність
- 0–2 — пасивність

5.6. Рівні досягнення (інтерпретація результатів)

Бали	Характеристика	Рівень
90-100	Системне впровадження, готовність до наставництва	Високий
75-89	Ефективне застосування на практиці	Достатній
60-74	Часткове застосування, потребує підтримки	Середній
0-59	Початковий рівень сформованості компетентностей	Початковий

5.7. Прохідний поріг

Прохідний бал для отримання документа про підвищення кваліфікації: 60 балів зі 100.

5.8. Додаткові умови (рекомендовано)

Для підтвердження реального прогресу доцільно передбачити: наявність портфоліо виконаних завдань; виконання підсумкового

практичного кейсу (урок або модуль); коротку презентацію результатів (5–10 хв).

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту». 2017. Відомості Верховної Ради України, № 38–39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Нова Українська школа. Концептуальні засади реформування освіти України. 2016. URL: <https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
5. Розпорядження Кабінету України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

Основна література

1. Бичко Г., Терещенко В. Навчальні втрати: сутність, причини, наслідки та шляхи подолання. URL : https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Learning-losses_Ukraine.pdf
2. Теорія і методика навчання технологій : навчальний посібник для здобувачів освіти ступеня молодший бакалавр та бакалавр за спеціальністю А4 Середня освіта (за спеціальностями) / І. П. Андрощук, І. В. Андрощук, В. В. Бербец, Т. М. Бербец та ін. / за заг. ред. О. М. Коберника. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2025. 692 с..
3. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи: монографія / за ред. О. І. Ляшенка, Ю. О. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2014. 200 с..
4. UNICEF. (2021). Подолання освітніх втрат: рекомендації для вчителів і шкіл. URL: <https://www.unicef.org/ukraine>
5. Професійна підготовка сучасного вчителя трудового навчання та технологій: колективна монографія / за ред. С. М. Ящука. Умань : Візаві, 2019. 279 с.
6. Технології. 5-6 клас. Методика організації освітнього середовища: Навчально-методичний посібник / Терещук А. І., Гащак В. М., Абрамова О. В., Павич Н. М. - Чернівці: Букрек, 2021. 168 с.

7. Титаренко В.М., Цина А.Ю. Історія трудового навчання в Україні: навчальний посібник. Полтава: Астроя, 2021. 240 с.
8. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів: Трудове навчання 5–9 класи. Київ: Основа, 2017. 80с.
9. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для ЗЗСО (автори Ходзицька І.Ю.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Tehnot.osv.gal/Tekhnol.5-6-klas.Khodzytska.ta.in.14.07.pdf>

Додаткова література

1. Роль неурядових організацій у вивченні та подоланні освітніх втрат в Україні. URL: <https://teachforukraine.org/t4u-news/doslidzhennya-rolin-neuryadovyh-organizacij-u-vyvchenni-ta-podolanni-osvitnih-vtrat-v-ukrayini/>
2. Повернути дітям втрачені знання. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/stories/catch-up-classes-help-children-recover-lost-learning>
3. Терещук А. І. Формувальне оцінювання результатів навчання проектно-технологічній діяльності учнів у закладах середньої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Збірник наукових праць.* 2019. № 2. С. 141–146.
4. Гриценко Л. О., Срібна Ю. А. Методика реалізації інтегративного підходу в шкільній технологічній освіті. *Молодь і ринок : науково-педагогічний журнал.* № 7-8 (205-206), 2022. С. 107–113.
5. Енциклопедією освіти / Нац. академ. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
6. Зварич Г. В. Моніторинг якості освітніх послуг у закладах загальної середньої освіти: методичні рекомендації. Київ: ДЗВО «УМО», 2021. 38 с.
7. Коберник О. Теоретико-методичні засади компетентнісного підходу в технологічній освіті. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems.* 2021. № 37. С. 85–91.
8. Коберник О. М., Ящук С. М. Методика організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання : навчально-методичний посібник. Умань: [б.в.], 2001. 82 с.

Додаткові онлайн-ресурси

1. ДНПБ імені В. О. Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua/>
2. Електронний каталог бібліотеки ПНПУ імені В.Г.Короленка/ URL:<http://elcat.pnpu.edu.ua:82/>
3. Підручники. URL: <http://pidruchniki.ws/pedagogika>
4. Освіта в Україні та світі. URL:<http://pedpresa.com/>

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
URL:http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pena/index.html

6. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL:<http://www.intellect-invest.org.ua/>